

**Stanowisko
Prezydium KRASP i Prezydium PAN
z dnia 5 lipca 2013 r.
w sprawie projektu nowelizacji ustawy o zasadach finansowania nauki**

Obradujące wspólnie Prezydium Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich i Prezydium Polskiej Akademii Nauk przedstawiają następujące stanowisko w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o zasadach finansowania nauki oraz niektórych innych ustaw (projekt z 21 czerwca 2013 r.).

1. Oceniając generalny kierunek proponowanych zmian jako pozytywny, należy zauważyć, iż akty prawne powinny być tworzone i oceniane z punktu widzenia długofalowej wizji - programu, w tym przypadku finansowania nauki w dłuższym okresie. Wizja ta powinna określać - w perspektywie skorelowanej z perspektywą finansową Unii Europejskiej, ale także i poza nią - m.in.:
 - planowane zmiany w nakładach na naukę (w % PKB),
 - założenia odnośnie do zmian proporcji rozdziału środków przeznaczanych na utrzymanie potencjału badawczego jednostki (dotacji na działalność statutową) oraz środków rozdzielanych w trybie konkursowym,
 - założenia odnośnie do zmian proporcji rozdziału środków przeznaczanych na badania podstawowe oraz badania stosowane.
2. Przedstawienie precyzyjnej opinii odnośnie do wielu regulacji zawartych w przedłożonym projekcie nowelizacji ustawy o zasadach finansowania nauki nie jest do końca możliwe ze względu na to, że istota proponowanych regulacji i związana z tym ich ocena przez środowisko akademickie w znacznym stopniu zależy od treści rozporządzeń związanych z ustawą (dotyczy to w szczególności tak ważnych kwestii jak sposób określenia procentowego udziału środków na utrzymanie potencjału badawczego jednostek w ogólnej puli środków przeznaczonych na finansowanie nauki oraz proporcji rozdziału środków przeznaczanych na badania podstawowe oraz badania stosowane). W związku z tym Prezydium KRASP i PAN zwracają uwagę, że przedstawianie do zaopiniowania projektu ustawy bez projektów związanych z nią aktów wykonawczych zdecydowanie utrudniają, a w niektórych częściach wręcz uniemożliwiają, obiektywną ocenę projektu ustawy i w konsekwencji jej wdrażania.
3. Wiele propozycji zmian zawartych w ww. projekcie zasługuje - kierunkowo - na poparcie. Dotyczy to zwłaszcza zmian mających na celu stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi silnych jednostek naukowych, koncentrację środków finansowych na proponowane typy działań oraz doprecyzowanie i uproszczenie niektórych procedur.

W szczególności:

- Projekt wprowadza definicję strategicznej infrastruktury badawczej, czyli dużej infrastruktury badawczej, w tym infrastruktury technicznej i budowlanej, ujętej w wykazie stanowiącym Polską Mapę Drogową Infrastruktury Badawczej (art. 2 pkt 17a). Można zakładać, że beneficjentami środków na dużą infrastrukturę badawczą będą przede wszystkim jednostki, mające inwestycje wpisane na Polską Mapę Drogową Infrastruktury Badawczej i to właśnie te inwestycje będą preferencyjnie finansowane.
- Korzystna jest zmiana definicji działalności upowszechniającej naukę. Doprecyzowanie katalogu zadań umożliwi ubieganie się o stosowne środki również przez uczelnie i jednostki naukowe, m.in. na cele związane z umiędzynarodowieniem czasopism.
- Korzystne jest proponowane uproszczenie procedury składania wniosków o dofinansowanie działalności statutowej, a docelowo likwidacja tych wniosków.
- Korzystna jest regulacja przewidująca, że środki na utrzymanie specjalnego urządzenia badawczego będą przyznawane na okres do 3 lat (art. 18. ust. 4a), a nie na rok, co stwarza szansę zwiększenia efektywności ich wykorzystania.

4. Niektóre propozycje zmian zawartych w ww. projekcie budzą natomiast zastrzeżenia.

Dotyczyło m.in. następujących proponowanych rozwiązań:

- Regulacje art. 6 dopuszczają sytuację, w której procentowy udział środków na utrzymanie potencjału badawczego jednostek w ogólnej puli środków przeznaczonych na finansowanie nauki zostanie - w wyniku decyzji ministra - ustalony na nieakceptowalnie niskim poziomie, uniemożliwiającym utrzymanie potencjału badawczego wielu jednostek.
- Proponowana regulacja zakłada, że wysokość środków przeznaczonych na finansowanie działalności statutowej jednostki będzie określana przez Ministra, nie jak dotychczas w formie decyzji, lecz w formie pisemnej informacji (art. 13 ust. 1a). Eliminuje to możliwość weryfikacji jej poprawności i ewentualnego odwołania się, zwłaszcza w sytuacji, gdy wciąż toczy się dyskusja dotycząca zasad parametryzacji.
- Wątpliwość budzi art. 50 - zwłaszcza pkt 3 dotyczący trybu odwołania członka Komitetu Polityki Naukowej, tzn. „(...) w przypadku niewnoszenia przez niego należytego wkładu”.

Przewodniczący KRASP

prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś

Prezes PAN

prof. zw. dr hab. Michał Kleiber